

Joanna Sobańska

Uniwersytet Warszawski

ORCID: 0000-0002-7844-239X

joanna.sobanska@uw.edu.pl

Radosław Kucharczyk

Uniwersytet Warszawski

ORCID: 0000-0002-1861-1358

r.kucharczyk@uw.edu.pl

Wprowadzenie

Niniejszy numer *Neofilologa* jest ostatnim z trzech tomów czasopisma, będących pokłosiem Światowego Kongresu Języków Obcych oraz dorocznej Konferencji PTN pt. „Kształcenie językowe w dobie globalnych przemian – potrzeba współpracy i nowych perspektyw”. Wydarzenie zostało zorganizowane na Wydziale Neofilologii Uniwersytetu Warszawskiego, w dniach 27–29 czerwca 2022 r.

Jak sugeruje podtytuł bieżącego numeru, tematy artykułów w nim zawartych dotyczą wyzwań, którym dzisiaj proces kształcenia językowego musi stawić czoła. W chwili obecnej glottodydaktykę charakteryzuje podejście eklektyczne, w którym nowoczesne formy i metody pracy na lekcji języka obcego w twórczy sposób przekształcają wypracowane przez lata osiągnięcia tak, aby dopasować je do potrzeb współczesności. Wspomniany mariaż przeszłości i terażniejszości dotyczy różnych aspektów procesu uczenia się i nauczania języków obcych: badań prowadzonych „w terenie”, form kształcenia nauczycieli języków obcych oraz procesu dydaktycznego.

Tom otwiera artykuł autorstwa **Macieja Smuka** pt. „Badania jakościowe w glottodydaktyce. Analiza ilościowa badań prezentowanych na łamach



„Neofilologa” (2012–2021)”. Autor analizuje badania jakościowe, które pojawiły się na łamach czasopisma w ostatnim dziesięcioleciu. Po krótkim wstępie metodologicznym, Czytelnik może zapoznać się z różnorodnością studiów, które stanowiły tematy artykułów naszego czasopisma. Ich analiza jest skategoryzowana pod względem następujących kryteriów: tematyka i problematyka, zastosowane metody i techniki badawcze, próby badawcze oraz tendencje, które wyłaniają się w prowadzonych na gruncie polskim badaniach glottodydaktycznych.

Badaniem nad zawodem nauczyciela języka obcego swój tekst poświęciła **Hanna Komorowska**. W artykule pt. „Nauczyciele języków obcych: Iluzje – fakty – badania” autorka stara się odpowiedzieć na pytanie, kim jest i jakimi kompetencjami powinien dysponować tzw. dobry nauczyciel. Swoje rozważania odnosi do następujących obszarów: „dobry nauczyciel” z perspektywy ucznia, „dobry nauczyciel” z punktu widzenia oczekiwania społecznych, „dobry nauczyciel” w oczach swoich zwierzchników oraz „dobry nauczyciel” w opinii badaczy.

Z kolei **Krystyna Szymankiewicz** w artykule pt. „Rola szkolnego opiekuna praktyk w świetle analizy rozmów pohospitacyjnych z przyszłymi nauczycielami języka francuskiego” zastanawia się, jaka powinna być rola nauczyciela, pod pieczę którego studenci odbywają praktyki dydaktyczne. Nawiązując do teorii mentoringu, autorka analizuje transkrypcje rozmów, które studenci warszawskiej romanistyki odbyli ze swoimi opiekunami stażu po ukończeniu praktyk. Celem analizy była diagnoza stylu mentorskiego występującego u nauczycieli pełniących rolę szkolnych opiekunów praktyk oraz korzyści, które odnieśli badani studenci.

Tekst **Doroty Werbińskiej** pt. „In-service teachers’ interpretative repertoires about language: the teacher promotion examination context” porusza temat repertuarów interpretacyjnych czynnych nauczycieli języków obcych. Badając podzielane zasoby dyskursywne wspomianej grupy zawodowej, autorka wyodrębniła sześć typów konceptualizacji języka, które warunkują codzienną pracę nauczyciela.

W kolejnym artykule pt. „Fremdsprachenlehrausbildung in Zeiten der Coronapandemie: Microteaching im digitalen Format” **Lara Hedzić** analizuje możliwość wykorzystania metody mikronauczania (*microteaching*) w kształceniu nauczycieli języków obcych w kontekście zdalnym. Podstawą tej analizy są badania przeprowadzone wśród studentów germanistyki Uniwersytetu w Sarajewie, którzy przygotowują się do zawodu nauczyciela języków obcych.

Tekst **Magdaleny Sowy** pt. „Nauczanie języków obcych specjalistycznych (JOS): standardy kształcenia nauczycieli a programy przygotowania do zawodu” jest refleksją nad kształceniem nauczycieli języków specjalistycznych.

Badaczka poddaje analizie jakościowej programy kształcenia w tym zakresie, które oferowały polskie uniwersytety w latach 2017–2020. Celem dokonanej analizy jest ustalenie, czy programy tzw. ścieżki dydaktycznej umożliwiają studentom kierunków filologicznych nabycie kompetencji zawodowych w kontekście procesu uczenia się i nauczania języków specjalistycznych.

Małogorzata Spychała-Wawrzyniak w artykule pt. „Podejście konstruktywistyczne a rola nauczyciela w nauczaniu zdalnym języków obcych na przykładzie uczelni wyższej” analizuje założenia podejścia konstruktywistycznego w odniesieniu do rozwijania kompetencji komunikacyjnej na lekcji języka obcego. W tym celu, autorka przeprowadziła badania wśród studentów różnych filologii, którzy uczestniczyli w zajęciach z praktycznej nauki języka przede wszystkim w trybie zdalnym, w związku z zamknięciem uczelni spowodowanym pandemią.

Z kolei artykuł autorstwa **Agnieszki Sendur** pt. „Ewolucja egzaminu maturalnego z języków obcych na przestrzeni sześciu dekad” pokazuje – w ujęciu diachronicznym – zmiany, które nastąpiły w treściach i formie egzaminu maturalnego z języków obcych nowożytnych, a także jego uwarunkowaniach prawnych.

Monika Janicka w swoim artykule pt. „Förderung der Schlüsselkompetenzen im universitären Grammatikunterricht durch den Einsatz der LdL-Methode – Ergebnisse einer Fragebogenstudie” naświetla problematykę rozwijania kwalifikacji kluczowych na płaszczyźnie kształcenia akademickiego jak również analizuje na podstawie badań własnych możliwości ich rozwijania poprzez zastosowanie metody *uczenia się przez nauczanie (Lernen durch Lehren)* wśród przyszłych nauczycieli języka niemieckiego.

Artykuł **Erzsebet Pintye** pt. „Kollokationen in schriftlichen Textproduktionen. Eine empirische Untersuchung bei ungarischen DaF – Lernern” poświęcony jest kolokacjom i ich znaczeniu w rozwijaniu obcojęzycznej kompetencji komunikacyjnej. Autorka przedstawia w nim wyniki badań własnych odnoszących się w szczególności do rozpoznania strategii w użyciu kolokacji przez studentów germanistyki Uniwersytetu w Debrecen oraz możliwości rozwijania tej kompetencji u uczących się języka obcego.

W artykule pt. „Zwischen Bildungsmisere und Bildungsreform(en): Reflexionen angehender Fremdsprachenlehrkräfte über moderne Bildungssysteme und Zukunftsperspektiven des institutionellen Fremdsprachenlernens” **Olivera Durbaba** podejmuje tematykę znaczenia nowoczesnych modeli i teorii kształcenia w procesie kształcenia nauczycieli języków obcych. Przeprowadzone wśród studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela języka niemieckiego badania oparte są analizie wybranych tekstów Konrada Paula Liessmanna. Autorka próbuje odpowiedzieć na pytanie, jakie jest stanowisko badanych studentów w odniesieniu do tez Liessmanna oraz jak oceniają oni

ich znaczenie w kontekście wyzwań współczesnej edukacji, jak digitalizacja czy nowe role i zadania nauczyciela języka obcego.

Tom zamyka artykuł **Agnieszki Dryjańskiej** pt. „Wykorzystanie korpusów tekstowych w nauczaniu języka francuskiego na przykładzie analizy kontrastywnej polsko-francuskiej”. Autorka nie tylko przedstawia teoretyczne podstawy wykorzystania analizy korpusowej w procesie kształcenia językowego, ale prezentuje również wyniki badania prowadzonego wśród studentów filologii romańskiej. Celem badania było wykorzystanie polskich i francuskich korpusów językowych do lepszego zrozumienia zagadnień leksykalnych w perspektywie interkulturowej oraz do rozwijania kompetencji ogólnych studentów.

Zawarte w niniejszym zeszycie artykuły są bardzo zróżnicowane tematycznie, ale łączy je wspólny mianownik: połączenie tradycji i nowoczesności w glottodydaktyce, w celu zintensyfikowania efektywności procesu kształcenia językowego. Mamy nadzieję, że tom, który oddajemy w ręce Czytelników na progu nowego roku akademickiego, będzie przyczynkiem do kolejnych badań z zakresu glottodydaktyki lub inspiracją do podejmowanych działań dydaktycznych.

Z życzeniami dobrej lektury,
Joanna Sobańska i Radosław Kucharczyk
redaktorzy tomu